

Dr. M. ŠŤASTNÝ:

Obsah jednacího protokolu v soudním řízení civilním.

(Dokončení.)

d) Činnost soudu v jednacím protokole.

Podle § 208 č. 3 má protokol obsahovati soudní rozhodnutí při jednání vynesena a prohlášená jakož i ta nařízení a opatření předsedova, proti nimž dovolen je opravný prostředek.¹⁾ Protokolace tato odpadne, když soudní rozhodnutí je současně s prohlášením písemně přiloženo k protokolu ve zvláštním sepsání jako příloha protokolu (§ 208 in fine).

Důvody soudních rozhodnutí resp. opatření a nařízení do protokolu nepatří. Avšak tam, kde by jinak přehled o postupu jednání utrpěl (§ 209), bude nutným, aby v protokole byla zjištěna i situace, za níž k dotyčnému rozhodnutí (opatření, nařízení) dochází. Tak tomu bude i při rozhodnutí soudu o odročení roku. Důvody takového odročovacího usnesení do protokolu nepatří²⁾. Proto nepatří tam ani citace zákonného předpisu, podle něhož se odročení děje. Jenom tam, kde by utrpěl přehled o postupu jednání, lze připustiti, aby protokol vyznačil situaci, za níž k odročení dochází, což se děje krátkou poznámkou. Zejména při odročení z důvodu § 134 č. 2 bude nutným, aby příčina odročení byla v protokole vyznačena. V jiných případech bude však pravidlem důvod odročení již z ostatního textu protokolu patrným, a proto postačí, uvede-li se v protokole, že se rok odročuje a na kdy se odročuje.

Klein ve Vorlesungen str. 62 při výkladu o § 134 č. 2 praví, že při odročení nutno v protokole osvědčiti důvody odročení. Patrně vztahuje tento názor jen na odročovací důvod § 134 č. 2, což by

¹⁾ Praxe (patrně na základě ministerské odpovědi v „Beantwortung der Fragen“ u § 212) protokoluje vyhlášené rozsudky až po podpisech stran.

²⁾ Srov. Pollak, Zvpr., str. 463.

s naším názorem souhlasilo aspoň v těch pravidelných případech, kde jinak ze spisů tento důvod odročení není patrným. Pokud by však názor Kleinův měl platiti obecně pro každý odročovací důvod, nelze s ním souhlasiti.

Ministerstvo spravedlnosti je toho názoru, že prý v usnesení, jímž byl rok odročen, má býti vždy udán důvod odročení a to citací dotyčného zákonného ustanovení. Příznačným je odůvodnění tohoto názoru. Takové protokolace je prý třeba jednak ke kontrole soudu a jednak pro sporný rejstřík, v němž dle § 227 č. 3 jed. ř. má býti důvod odročení vyznačen. Argumentace tato je pochybená. Ze zákona nikde nelze vyčísti, že by předpisy o jednacích protokolech měly sloužiti ke kontrole (t. j. a d m i n i s t r a t i v n í kontrole) soudu. Z možnosti nebo snadnosti administrativní kontroly nelze tedy vyvoditi pranic co do obsahu protokolu. Též z § 227 jed. ř. neplyne žádný požadavek co do obsahu protokolu. Plyne odtud jen povinnost dotyčného soudního úředníka zapsati do sporného rejstříku údaj, z kterého důvodu dochází k odročení roku. To mu poskytne buď vlastní seznání nebo příkaz soudcův, jak to též v jiných pracích soudní kanceláře je běžným. Nesmí se zapomínati, že obsah protokolu je upraven zákonem a že cestě nařizovací je vyhrazeno jen to, co jí vyhradil zákon. Ani jednací řád není zákonem, nýbrž jen vládním nařízením. V případě kolise nutno dáti přednost civilnímu řádu soudnímu a jeho úpravě otázky obsahu protokolu.

Ministerstvo předpisuje i formu protokolace při odročení roku. Ani zde nemyslím, že by zachování této formy bylo nutným. Jsem toho názoru, že postačí krátká poznámka „rok odročen na. . . .“, podle okolností bude předcházeti poznámka, týkající se osvětlení situace, za níž k odročení dochází (viz hořejší výklad). Vše ostatní je zbytečným přepřínováním protokolu a proto v odporu se zákonem.³⁾ Zejména považuji za zbytečné, aby protokol obsahoval celou litanií předepsanou ministerstvem „k provedení těchto důkazů a k pokračování v jednání odkládá se rok na . . .“. Ústní přelíčení tvoří podle § 179 jeden celek, který soud nesmí porušiti tím, že by určil rok u rozhodujícího soudu jen ku provedení důkazů, ostatní jednání by však byla z roku vyloučena. Odkládá-li

³⁾ Protokol má býti co nejstručnější. Rozšiřovati jeho obsah nad meze zákona, je se zákonem v rozporu (srov. Beisser, v G. Z. 1897 str. 84).

proto rozhodující soud ústní přelíčení, aniž by bližší bylo vytčeno, je příští rok určen zase k ústnímu přelíčení v plném obsahu, tedy ke všem úkonům, ku kterým je ústní přelíčení určeno, i když důvodem odročení je důvod č. 3 § 134. Doslovné znění § 281/I nemůže vaditi tomuto názoru s ohledem na § 179 a § 138. Smysl § 281/I je jen podtržením myšlenky zákona v § 179 vyjádřené a vrcholící v zákazu, aby rozhodující soud neustanovoval před svou stolicí zvláštní roky, určené jen ku provedení důkazů. Podle okolností bude však někdy nutno vytknouti a i protokolem osvědčiti k čemu je příští rok určen. Tak nařizuje-li se při prvním roku ústní přelíčení, nebo nařizuje-li se i během sporu zvláštní rok, jen k určitým úkonům určený.

V praxi se též namnoze žádá, aby při prohlašování rozsudku bylo v protokole vytčeno, že rozsudek byl prohlášen i s podstatnými důvody. Je sice pravdou, že rozsudek má býti prohlášen i s podstatnými důvody, ale že byly důvody prohlášeny není třeba protokolem osvědčovati, leda by to některá strana vytýkala.

Zcela zvláštní místo v jednacím protokole má činnost soudu, vztahující se k materiálnímu řízení sporu. Tolik je jisto, že kdyby strana i jejich zástupci měly vždy plnou informaci tak, že by každá otázka položená soudem podle § 182 byla plně zodpověděna, došla by tato činnost soudu svého výrazu již v přednesech stran.⁴⁾ Odtud dalo by se posouditi, jak soudce spor vedl. Když však soudce na svoji otázku obdrží odpověď, že zástupce nemá informace, pak nezbyvá soudu, než aby i svoji otázku i odpověď ve stručném znění pojal do protokolu. S § 182 pak souvisí i § 432, což i v praxi se právem spojuje. Při materiálním řízení sporu je totiž důležitým, aby soudce i návodem přispěl stranám práva neznalým. Tento návod soudcův, má-li se v plné míře uplatniti, nesmí se týkati jen formální stránky dotyčného přednesu, ale má povšimnouti si i o b s a h u a právní relevantnosti dotyčného přednesu, aby strana byla závčas upozorněna, že učiněný přednes nestačí, že musí svoje konečné stanovisko jinak odůvodniti, při čemž má býti i tu soudce straně nápomocen, aby vylíčením právního stavu mohla strana sama ze své skutkové vědomosti vybrati potřebná fakta neb není-li jich, aby

⁴⁾ Správně apeluje Beisser v G. Z. 1897 str. 93 na právní zástupce, že je jejich povinností míti plnou informaci hned při začátku sporu, a že to předpisy nového soudního řádu přímo vyžadují.

se zbytečně do sporu nepouštěla. Skutkový přednes bude zde tedy sformován právním názorem soudce, z něhož i jeho materiální řízení sporu vychází. Tvoří tak poučení soudcovo i materiální řízení sporu jeden celek, a obojí musí býti v opravném řízení přezkoumáno, a to jak s hlediska § 496 č. 2 tak i č. 3. Opravná stolice založí svou přezkumnou činnost na obsahu spisů, a tedy zejména jednacího protokolu. Musí proto protokol poskytovat objektivně seznatelný obraz toho, co v nižší stolici se událo (§ 209). Nemíním tím říci, že by protokol měl každé poučení soudcovo osvědčovat. Vždyť právní názor nižšího soudce sezná opravná stolice z jeho rozhodnutí a intenzivnost i směr jeho činnosti z přednesů stran. Nicméně — jistě výjimečně — podlehe strana jiným vlivům, vymkne se vedení soudcovu, neopatří si potřebných informací a hledí ve sporu zvíťaziti pochybnými cestami jinými. Soudce nemůže odepřítí protokolaci i podle jeho názoru nerozhodným přednesům, když na nich strana setrvá a nemůže donutiti stranu, aby podle jeho názoru rozhodná fakta tvrdila, resp. zjednala si informace. A tu bude potřebí, aby vyhýbavé, neurčité, neb docela odepření odpovědi na otázky soudcovy došlo výrazu i v jednacím protokole, přirozeně i s krátkou poznámkou o poučení soudcově. Jen tak bude umožněno opravné stolici, aby pravou příčinu této mezery v přednesech strany seznala a aby mohla posouditi, zda soudce nižší dovodil odtud správný důsledek přihlížeje zejména i k § 272. Jen tak zjednána bude platnost rozkazu zákona, aby postup jednání byl z protokolu patrný (§ 209).

K vůli úplnosti budiž zde uvedeno, že jinak poučení soudcovo do protokolu nepatří, a že nečiní rozdíl, o jaké poučení se jedná, takže ani poučení o opravných prostředcích do protokolu nepatří (viz sub a)). Ovšem, vzdá-li se některá strana opravných prostředků po poučení soudcově, což je obzvláště praktickým v řízení ve věcech nepatrných, dlužno vzdání protokolovati (§ 208 č. 1. c. ř. s., § 148 (Ij. ř.).

e) Protokolace při provádění důkazů.

Zákon nemá přímého ustanovení o tom, co má býti zjištěno v jednacím protokole při provádění důkazu listinami. Vezme-li za základ, že jednací protokol je v první řadě určen k tomu, aby sloužil dotyčnému řízení, kde byl sepsán, zejména tedy

řízení opravnému, není možno příliš se rozmyslet i o tom, co do protokolu patří a co nikoliv.

Pravidlem zůstane protokol obmezen na postup, který při provádění důkazu listinami byl zachován, kdežto obsah listiny v protokole zjišťován nebude. Jen tam, kde by dotyčná listina nemohla býti v originále soudu u spisů zanechána a kde opis listiny nestačí, poněvadž jde ku př. o určité zevní vady originálu, které právě pro dotyčný důkaz jsou rozhodny, bude nutným, aby protokol i tyto okolnosti obsahoval (§ 300/II c. ř. s.).

Co do postupu při provádění důkazu musí protokol obsahovati zjištění, že a kým byla listina předložena a jaké prohlášení o pravosti resp. shody s originálem učinil odpůrce dokazovatelův (prohlášení o správnosti). Vyjádří-li se odpůrce dokazovatelův, netřeba ani v protokole zjišťovati že byl k vyjádření vyzván soudem. Jinak musí vyzvání býti v protokole osvědčeno, neboť s nevyjádřením spojuje zákon závažný důsledek, který může míti i v opravném řízení význam (§ 312 c. ř. s.).

Stejný obsah bude míti protokol i při důkazu věcí přezvědnou (§ 318) až na to, že bude nutno vždy do protokolu pojmouti popis takových znaků věci přezvědčné, které pro prováděný důkaz jsou rozhodné. Jen u malých věcí, které by bylo lze k protokolu přiložiti jako přílohu, mohl by popis odpadnouti.

Pro důkaz svědky má zákon o protokolaci pravidlo v § 343, které na základě § 367 platí i pro důkaz slyšením znalců a na základě § 375/I i pro důkaz slyšením stran ovšem s odchylkami, vlastně dodatkem podle § 377/III.

Podle toho má protokol obsahovati výpověď svědkovu (znalcovu, strany) v jejím podstatném obsahu, pokud je toho třeba i doslovně. Dále má býti v protokole poznamenáno, zda svědek (znalec) byl vzat do přísahy před svým výsledkem či po něm, či zda od přísahy bylo upuštěno, a konečně, zda byly činěny proti protokolaci od stran či svědka (znalce) námitky. V protokole sepisovaném od soudce dožádaného neb z příkazu činného má býti poznamenáno, zda rozhodnutí o přísaze bylo ponecháno soudu rozhodujícímu a zda a které strany byly při výsledku přítomny.¹⁾

¹⁾ Protokolace nepřipuštěné otázky je nutnou jen tenkrát, když strana na otázce setrvá (§ 208 č. 2), srov. Klein, Vorlesungen str. 282;

Vše ostatní, co není v cit. ustanovení uvedeno, do protokolu nepatří. Proto ani úplné zjištění generalií není nutným, pokud tyto nesouvisí s věrohodností svědkovou.²⁾ Stejně tak poučení svědkovo (znalcovo). Každý svědek i znalec má sice býti před svým výsledkem přiměřeně poučen, ale není třeba v protokole zjišťovati, že se tak stalo. Kdyby zákonodárce si těchto údajů přál, byl by je jistě do zákona pojal, obzvláště když pro tuto protokolaci má zvláštní ustanovení. Kdyby zákonodárce si přál, aby i poučení svědkovo (znalcovo) bylo protokolováno, byl by pojal do § 343 tentýž předpis, jaký je obsažen v § 377/III pro výsledk stran, kde poučení strany před jejím výsledkem musí býti v protokole osvědčeno. Zejména z § 451 č. 2 je jasným rozdíl, který zákon činí mezi svědkem a stranou. V obou případech sice musí soudce vyslýchanou osobu poučiti, ale protokolovati to musí jen při výsledku strany. I při nepřisežném výsledku strany musí býti v protokole zákonné poučení zjištěno, ač § 377/III mluví jen o poučení před přisežným výsledkem. Z § 451 č. 2 je totiž vidno, že protokolace ta má býti učiněna i v řízení bagatelním. Proto tím spíše musí se státi v řízení ostatním (slovo „toliko“ na začátku § 451). Rozdíl, který zde zákon činí v protokolaci mezi svědkem (znalcem) a stranou, je odůvodněn stanoviskem zákona k výsledku strany jako důkaznímu prostředku. Připouští-li zákon výsledk stran jen jako poslední a krajní důkazní prostředek (§ 371/II), je zřejmo, že považuje výsledk stran za nejslabší či lépe řečeno za nejpovážlivější důkazní prostředek co do hodnověrnosti. Proto zvyšuje kautely, že bude šetřeno všech předpisů a že zejména strany budou náležitě poučeny. Proto též žádá protokolární zjištění, že poučení bylo uděleno, ač u svědků (znalců) od této protokolace upouští.

Ani v tomto bodě nesouhlasí ministerstvo spravedlnosti s našimi úvahami. Nařizuje totiž, aby v protokole bylo nejen zjištěno, že svědek byl napomenut, ale aby tam bylo i zjištěno, že svědek byl poučen podle §§ 321, 339 c. ř. s., což ze zákona nelze odůvodniti.

V praxi je dosti důležitou otázkou, zda má býti protokolo-

Neumann, Komentář, str. 837 zastává názor, že protokolace ta je nutnou jen k návrhu, což ovšem s přesným zněním zákona nesouhlasí.

²⁾ Srov. Neumann, Komentář, str. 1066.

vána výpověď svědkova, když byl již dříve slyšen v odbývaném řízení či jinde, a když soud má po ruce příslušné spisy, obsahující výpověď svědkovu. Soudní praxe se o této otázce dosud nevy-slovila. Za to soudní administrativa zastává důsledně stanovisko, že výpověď svědkova i v takovém případě má býti plným obsahem protokolována, leda by svědek byl slyšen v tomže sporu.

Myslím, že takový názor je zbytečně formálním. Ze zásady bezprostřednosti sice vyplývá, že soud nesmí se spokojiti výsledkem svědka v jiném řízení, ale musí jej sám vyslechnouti. Vypovídá-li však svědek totéž, co již dříve vypověděl, není potřeba opětne protokolace a stačí zjistiti jen úchytky neb dodatky, které svědek učiní. Ovšem souhlasím s justiční správou, že nesmí býti postupováno šablonovitě a že záleží na tom, aby protokolace byla úplně jasná. Bude-li tedy výpověď svědkova odchylovati se podstatně od obsahu protokolu o jeho výpovědi sepsaného, bude nutno protokolovati jeho výpověď znovu tak, aby protokol tvořil úplný, správný a přehledný obraz o výpovědi svědka.

Justiční správa trvá na plné protokolaci svědkovy výpovědi zejména i z toho důvodu, aby jeho výpověď zůstala v procesních spisech zachována. Nelze však nahlédnouti, proč na tom trvá právě při svědecké výpovědi, když přece jiné průvodní prostředky, jako zejména listiny, budou stejně straně po právní moci vráceny, takže jich obsah není v procesních spisech zachován. Kdežto v našem případě zůstane svědecká výpověď zachována ve spisech, jichž číslo jednacích je v procesních spisech obsaženo. Justiční správa má tedy pro sebe jen argument slovního znění § 343, jehož závažností však sama otrásá, když připouští, aby odkázáno bylo k protokolované již výpovědi, jde-li o týž spor.

Není snad ani potřeba zvláště zdůrazňovati, že do protokolu nenáleží poznámky, vztahující se k dojmu, jaký svědek učinil. Je věcí soudu, aby podle § 272 volně ocenil věrohodnost svědkovu, aby úvahy pro to rozhodné pojal do rozsudku, a strany mají možnost v odvolání zaujmouti k tomu stanovisko. Odvolací soud pak přímým seznáním správnost úsudku soudce prvního přezkoumá. Do protokolu však taková zjištění nepatří stejně tak jako vývody stran o věrohodnosti a závažnosti toho kterého důkazu. —

Protokolace při důkazu ohledáním stanovena je v § 370. Obsah protokolu bude značně různým podle okolností toho kte-

rého případu. Bude věcí soudu, aby správně rozeznal, který údaj do protokolu patří a který nikoliv.

Zákon dovoluje, aby prováděný důkaz byl sepisován jedním nebo i několika přísežnými těsnopisci (§ 280). Zákon mluví povšechně o „důkazu“, ale bude se patrně vztahovati jen na takový důkaz, který potřebuje těsnopiseckého zápisu, tedy na důkaz výsledkem osob, ať již jsou to strany, neb svědci, neb znalci. Až tam, kam sahá těsnopisecký zápis, protokolace odpadá, ale těsnopisecký zápis, převedený do obyčejného písma, přiloží se k protokolu jako jeho příloha (§ 280/III).³⁾

f) Úchytky od normální protokolace.

1) V řízení před okresními soudy. V řízení před okresními soudy připouští zákon různé odchylky od normální protokolace. Všechny tyto odchylky pramení z jedné a téže myšlenky: usnadnit styk soudu se stranami resp. usnadnit domáhání se práva pro strany práva neznalé a advokátem nezastoupené.

Zákon počítá s tím, že v řízení před okresními soudy není pravidlem předchozí výměna přípravných podání, jako je tomu v řízení před soudy sborovými. Na tomto stavu nezměnil ničeho ani zákon z 8. července 1930 č. 130 sb. z. a n., i když připustil přípravné spisy v míře daleko větší, než dosud. Stále třeba totiž trvati na tom, že přípravný spis v řízení před okresním soudem má být výjimkou, i když nehledíme ani k tomu, že zákon přípustnost přípravných spisů obmezil časově jen do 31. prosince 1935 (čl. VIII č. 2 cit. zák.), tedy na dobu, kdy soudnictví je přetíženo.

Zvláštním však je, že výjimky zákona, pokud týkají se protokolace v obyčejném řízení před okresním soudem, jsou v praxi málo používány a nelze se zbaviti dojmu, že de lege ferenda jsou

³⁾ V nynějším Rakousku bylo použití těsnopisu rozšířeno i na jiné části protokolu, zejména i na přednesy stran. Protokol zde diktuje soudce do stenogramu. Přibrání těsnopisce není vázáno na návrh strany, nýbrž může jej soudce přibrati z moci úřední. Podle ministerské odpovědi v „Beantwortung der Fragen“ u § 210 není vyloučena ani v našem zákoně analogie § 280 i pro ostatní obsah protokolu. Stenografický zápis však protokol nenahrazuje.

většinou zbytečné. Zákonodárce československý odstranil podstatnou úchylku, obsaženou v nyní zrušeném § 445, patrně také jen proto, že jí nebylo v praxi používáno. Totéž stanovisko mohl by zákon zaujmouti i k § 444, který sice dnes ještě platí, ale sotva se ho kdy v praxi užívá.¹⁾ Zbývá tedy jen § 439, který byť se v praxi vyskytoval jen zcela raritně, přece je nutným doplňkem zákonných ustanovení o protokolaci, a odstraniti jej nebylo by na místě. Zákonné ustanovení, že před okresním soudem lze plnou moc udělití protokolárně (§ 30/III), je dosti vhodným i když ne právě nutným.

2. V řízení ve věcech nepatrných. Pro řízení ve věcech nepatrných je protokolace upravena v § 451.²⁾ Soudíc podle úvodu tohoto ustanovení, je zde protokolace upravena vyčerpávajícím způsobem (slovo „toliko“ na počátku § 451). Aspoň zákonodárce jistě zamýšlel obsah protokolu vyčerpávajícím způsobem upravití. Zda se mu to podařilo, je otázka jiná. Tolik je jisto, že zbytečné výjimky připouštětí nesmíme, když vůle zákona je jasnou.³⁾ Zejména nelze bráti za východisko administrativní kontrolu soudu, která je jen zjevem druhořadým, a nesmí býti pánem tam, kde má býti služkou. Podle § 451 č. 4 patří do protokolu jen poznámka, zda strany byly při prohlášení rozsudku přítomny,⁴⁾ nepatří však do protokolu poučení, které o opravných prostředcích má soudce stranám udělití podle § 452/II. Ovšem zřeknou-li se strany odvolání, nutno to protokolem osvěd-

1) Názor Hantschův, G. Z. 1914 str. 348, jako by § 444 bylo lze použítí i v případě, že se jednání skončí, je v odporu se zákonem. Podmíněné skončení, o němž Hantsch mluví, je příliš velkým extempore, které připustiti nelze. Ostatně je jeho názor osamocen.

2) Tam, kde řízení bagatelní střetne se s řízením obyčejným, kde tedy bude spojen k společnému projednání nárok obyčejný s nárokem bagatelním, nebo kde v jedné žalobě bude vedle nároku bagatelního uplatněn i nárok jiný, nebo kde během řízení bagatelního bude učiněn meztímní návrh určovací, oceněný na více než 300 Kč, bude nutno protokolovati podle zásad normálních (srov. Neumann, Komentář, str. 1233).

3) Jistě úzkou je díkce v č. 3 § 451, pokud mluví jen o „rozsudcích“. Srov. k tomu Pollak, Zvpr., str. 463, pozn. č. 49. Neumann, Komentář str. 1232 zastává jistě správný názor, že do protokolu patří ta usnesení, která podle § 517 jsou podrobena opravnému prostředku. Jinak Hora II. str. 274.

4) Srov. Dresdner v Grünhutově čas. str. 388.

čiti v řízení řádném stejně jako v řízení bagatelním. Přirozeně, že do protokolu nepatří zjištění opačné, kde se strany odvolání nezřekly.

Prováděné důkazy budou po stránce formální protokolovány stejně jako v řízení řádném. Obsahově budou však protokolovány jen v „podstatném obsahu“, jak praví zákon. Tím je vyloučena doslovná protokolace v § 343 byť jen výjimečně pro řízení řádné přípustná.

Skutkové přednesy stran protokolovány nebudou. Jen výslovný odpor žalovaného proti tvrzením žaloby ve stručném znění soudcem určeném může být protokolován, ale jen tehdy, když započaté jednání neskončí se v jednom dni.⁵⁾

Postup jednání rovněž protokolován nebude. Jen napomenutí soudcovo k udání pravdy při výslechu stran bude protokolováno.⁶⁾

Neumann⁷⁾ zastává názor, že výtka do protokolu v řízení bagatelním nepatří. Je sice pravdou, že v §u 451 výtka uvedena není, nicméně však i v řízení bagatelním je přípustno řízení opravné, byť i v obmezeném rozsahu. Pokud půjde v řízení opravném o zmatečnost, je výtka ovšem nerozhodnou. Jiná je však otázka, když bude vzato v odpor některé usnesení soudu prvního a to usnesení, které opravný prostředek připouští (§ 517). Zákon neobmezuje v § 517 obsah stížnosti, a nelze proto pochybovati, že v opravném řízení může být vytýkána jakákoliv nesprávnost kteréhokoliv usnesení, v § 517 uvedeného. To znamená, že soud rekursní musí se podle obsahu stížnosti zabývati nejen meritem dotyčného usnesení, nýbrž musí přihlédnouti — pokud to obsah stížnosti dovoluje — i k cestě, po níž se soud bral a na níž ke svému rozhodnutí dospěl. Otázka zachované formy nebude proto jen tak bez významu pro rozhodnutí opravné stolice, i když soud první se zmatečností nedopustil. Případná výtka v první stolici bude tedy míti význam pro řízení opravné aspoň tam, kde jde o usnesení, v § 517 uvedená. Jestliže tedy Neumann dovozuje svůj názor z nepřípustnosti přezkoumání učiněné výtky,

⁵⁾ Stane se tak buď k návrhu, nebo podle volného uvážení soudce i z moci úřední.

⁶⁾ Srov. Pollak, Zvpr., str. 463.

⁷⁾ Komentář str. 1232.

není docela v právu, neboť ani v řízení bagatelním není vyloučeno, že soud opravný bude nucen zabývat se učiněnou výtkou. Nepřipustiti její protokolaci aspoň tam, kde to může mít význam v opravném řízení, bylo by velmi nesnadným, máme-li na mysli častěji již zmíněný účel jednacího protokolu. Doslovné znění § 451 nám nemůže brániti.

3. Při rozsudku pro zmeškání. Ke konci § 207 nachází se ustanovení, že záznam o rozsudku pro zmeškání nahrazuje jednací protokol. V § 418 ve druhé větě čteme, že vydá-li se rozsudek pro zmeškání podle žádosti žalobcovy nebo rozsudek na základě vzdání neb uznání, může býti vyhotovení rozsudku pro soudní spisy nahrazeno záznamem o rozsudku od soudce podepsaným. Bližší úprava ponechává se nařizovací cestě. Ze srovnání § 207 a § 418 je zřejmo, že rozsudkový záznam o rozsudku pro vzdání nebo uznání protokol nenahrazuje. Toliko záznamem o rozsudku pro zmeškání je nahrazen jednací protokol (§ 207). Při rozsudku pro vzdání nebo pro uznání musí proto vždy protokol býti sepsán (Vážný č. 3007) a vedle něho i rozsudek býti vyhotoven, ovšem rozsudek vyhotoví se jen záznamem podle § 418 druhé věty.⁸⁾

Úprava nařizovací cestou, vyhrazená v § 418, dána je § 2 nařízení ministerstva spravedlnosti z 2. června 1914 č. 125 ř. z.⁹⁾ Podle toho není záznam o rozsudku vždy přípustným, nýbrž jen tenkrát, když rozsudek pro zmeškání vydáván je na podkladě žádosti žalobcovy (nikoliv tedy žalovaného), a když soud žádosti žalobcově zcela vyhoví. Jedině v tomto případě nahrazuje tedy rozsudečný záznam jednací protokol, což ostatně výslovně říká druhý odstavec § 2 cit. nař. V těchto případech je přípustným rozsudečný záznam vždy a také jednací protokol

⁸⁾ Slov. Pollak, Zvpr. str. 466., Hora II., str. 280, Bettelheim, G. Z. 1914 str. 295; Neumann, Komentář str. 834 je toho názoru, že záznam o rozsudku pro uznání (vzdání) je nahrazen protokolem. Tento názor se zněním zákona se nesrovnává.

⁹⁾ Vzor záznamu o rozsudku pro zmeškání dal § 5 nař. min. sprav., č. 41 Věstníku ex 1914, kde stanoveno je i bližší použití vzorce a jeho přizpůsobení konkrétnímu případu. Dnes platný vzorec obsažen je v Hartmanově sbírce vzorců k c. ř. s. II. vyd. pod č. 71, kde rovněž bližší pokyny pro použití jsou v poznámce obsaženy. Tyto pokyny jsou v podstatě jen překladem předpisů, obsažených již v § 5 cit. nař. rakouského min. sprav.

je nahrazen rozsudečným záznamem. Nelze proto obmezovati rozsudečný záznam na případy, kdy jde o plnění peněžité, jak ostatně tomu zřejmě nasvědčuje i formulář rozsudečného záznamu, kde všeobecně se mluví o rozsudku „po návrhu žalujícího“, tedy nikoliv jen o návrhu na plnění peněžité. Ale ani plněním není možnost použití vyčerpána. Nikde není stanoveno, že by rozsudečný záznam nebyl přípustným při žalobách určovacích, pokud podmínky § 2 cit. nař. jsou splněny. Zejména ani při žalobách podle § 35 až 37 ex. ř. není použití záznamu vyloučeno.¹⁰⁾

Pro případy, kde možno je použití rozsudečného záznamu musí i zásada § 215/II ustoupiti do pozadí. Není možno, aby stručný rozsudečný záznam obsahoval všechny formalities. Také skutečně záznam, jak je upraven cestou nařizovací, všechny tyto formalities neobsahuje. Cesta nařizovací pohybuje se zde na půdě zákona, ježto zákonem byla jí úprava této otázky vyhrazena. Nařízení č. 125 ex 1914 má plné zmocnění zákona, aby na jeho místě rozsudečný záznam upravilo. Proto i odchylka od § 215 je možnou, byť byla obsažena jen ve vládním nařízení. Tam, kde možno je použití rozsudečného záznamu, § 215/II tedy vůbec neplatí. Že byly předepsané formalities dodrženy, možno je věsti důkaz všemi ostatními přípustnými prostředky i mimo protokol (t. j. rozsudečný záznam), pokud ovšem jde o rozsudek pro zmeškání, neboť při rozsudku pro uznání a vzdání rozsudečný záznam jednací protokol nenahrazuje. Při těchto posledně zmíněných rozsudcích musí býti jednací protokol sepsán a § 215 platí v neztenčeném rozsahu.

¹⁰⁾ Snad by mohlo za argument proti názoru v textu hájenému býti použito znění razítka, určeného pro vyhotovení rozsudku pro strany, jak je upravil § 7, nař. min. sprav. č. 41 Věstníku ex 1914. Argument byl by pochybeným nejen proto, že nařízení to zřejmě nechce měniti pravidla, daná § 2 v textu cit., ale i proto, že nařízení to na pevném znění razítka netrvá a připouští jeho úpravu podle potřeb konkrétního případu. Ostatně použití razítka pro vyhotovení pro strany není v přesné souvislosti s rozsudkovým záznamem. Neboť razítka lze použiti jen tam, kde strany dají rubriky pro razítka způsobilé a kde vůbec k předložení způsobilých rubrik jsou povinny (§ 1 nař. č. 125/1914 ř. z.). Kde strany nedají rubrik, musí kancelář vyhotoviti rozsudek. Přípustnost rozsudečného záznamu má však svoje podmínky, nezávislé na tom, zda strany dají rubriky či nikoliv, a nezávislé na tom, jaké předpisy dány jsou pro vyhotovení rozsudku pro strany. Obojí předpisy jsou i v cit. nařízeních od sebe odděleny.

Literatura.

- Beisser, Dr.: Das Verhandlungsprotokoll unseres mündlichen Zivilprozesses, Gerichtszeitung 1897 str. 83—85, 90—95, 98—100.
- Bettelheim Ernst, Dr.: Die erste Tagsatzung nach der Gerichtsentlastungsnovelle, Gerichtszeitung 1914 str. 293—296.
- Dresdner Emanuel, Dr.: Das Protokoll der neuen Zivilprozeßordnung, Zeitschrift für das Privat und öffentliche Recht (citován jako Grünhutův časopis), 1897, str. 375—402.
- Hantsch Max, Dr.: Prozeßtechnik im Verfahren vor Bezirksgerichten Gerichtszeitung 1914, str. 345—349.
- Hellmer Ervin, Dr.: Die Stellung des Schriftführers im Zivilprozeße, Gerichtszeitung 1916, str. 413—415.
- Hendel Max, Dr.: Entlastungsgesetz und Verhandlungsprotokoll, Gerichtszeitung 1912, str. 519—520.
- Hora Václav, Dr.: Československé civilní právo procesní, díl II., druhé, vydání, Praha 1928.
- Klein Franz, Dr.: Pro Futuro. Betrachtungen über Probleme der Zivilprozeßreform in Österreich, Lipsko a Vídeň 1891.
- Týž: Vorlesungen über die Praxis des Civilprozesses, Vídeň, 1900.
- Týž: Der Zivilprozeß Österreichs, Mannheim, Berlín, Lipsko, 1927.
- Neumann Georg, Dr.: Kommentar zu den Zivilprozeßgesetzen, IV. vydání, první svazek Vídeň, 1927, druhý svazek Vídeň, 1928.
- Ott Emil, Dr.: Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, díl I., Praha 1897.
- Pollak Rudolf, Dr.: System des Österreichischen Zivilprozeßrechtes mit Einschluß des Exekutionsrechtes, Vídeň 1930.
- Rintelen Anton, Dr.: Entlastungsgesetz und Verhandlungsprotokoll, Gerichtszeitung 1912, str. 233—234.
- Scharfmesser Heinrich, Dr.: Das Verhandlungsprotokoll, Gerichtshalle 1918, str. 344—346.
- Sternberg Moriz, Dr.: Das Protokoll im Zivilprozeß, Gerichtshalle, 1919, str. 175—176.
- Szepesy Kornel, Dr.: Die Stellung des Schriftführers im Zivilprozeße, Gerichtszeitung 1917, str. 17.
- Urban Otto, Dr.: Wie kann nach der neuen Zivilprozeßordnung die Protokollirung vereinfacht werden, Gerichtszeitung 1896, str. 425—426.
- Wach Adolf, Dr.: Die Mündlichkeit im österreichischen Zivilprozeßentwurf, Vídeň 1895.